

СТАНОВИЩЕ

За дисертационния труд на Мариана Ангелова Славова – докторант в редовна форма на обучение по докторска програма *Археология, вкл. нумизматика и епиграфика (Нумизматика)*, професионално направление 2.2. История и археология, към катедра "История" в Правно-историческия факултет на ЮЗУ "Неофит Рилски", с тема на дисертационния труд: „Монетни типове и монетно обръщение по средното течение на р. Марица през 2-1 в. пр. Хр.”

От проф. д.н. Васил Марков Марков, щатен преподавател по древни култури в катедра Културология, Факултет по изкуствата при на ЮЗУ „Неофит Рилски“, член на научното жури, назначен със заповед №. 742/18.04.2023 г. на Ректора на ЮЗУ „Неофит Рилски“

Колегата Мариана Ангелова Славова е завършила Държавния библиотекарски институт през 1979 година. Тя е магистър по история от ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“ от 1998 година, както и магистър по нумизматика, експертиза и оценка на културно-исторически ценности на ЮЗУ „Неофит Рилски“ от 2019 година. От 1999 година и понастоящем работи като нумизмат в отдел „Археология“ на Регионален исторически музей – Хасково. Интересите и са в областта на античната нумизматика и културно-историческото наследство. Автор е на многобройни научни изследвания в областта на история, археология, нумизматика. В периода 2019-2022 година е редовен докторант по археология, вкл. нумизматика и епиграфика в ЮЗУ „Неофит Рилски“.

Дисертационният труд на колегата Марияна Славова „Монетни типове и монетно обръщение по средното течение на р. Марица през 2-1 в. пр. Хр.” съдържа 384 страници текст. Структуриран е в три глави, увод и заключение. Трудът притежава богата библиография от 315 заглавия на

български, английски, немски, френски и други езици. Притежава също богато приложение от фотоси, таблици, диаграми и карти, илюстриращи съдържанието на текста.

В увода коректно са представени актуалността на темата, предмета и целите на изследването. Представена е използваната методология, която е подразделена на обща и частна, като специално е акцентирано върху интердисциплинарния подход. Определени са териториалния и хронологически обхват. Направен е критически анализ на изследванията по темата. Представена е и структурата на дисертационния труд.

Първа глава е посветена на историографията, изворите и пътищата, свързани с изследването. Очертани са приносите на българските и чуждестранни учени за изследването на монетното обръщение в изследвания регион през II-I в. пр. Хр.

Като приносен момент в тази глава може да се посочи събрания подробен изворов материал от антични писмени исторически източници за съдбата на региона на Средна Марица през изследвания период. Това позволява на авторката да постави изследвания от нея нумизматичен материал коректно, в конкретно-историческа среда.

Същото може да се каже и за изследването и очертаването на пътни артерии в региона на Средна Марица, както и в прилежащите им територии, като пътища по които се движат търговските и културни контакти, включително и нумизматичните потоци, в рамките на Древна Тракия, Източното Средиземноморие и Адриатика.

Втора глава е озаглавена „Монетни съкровища (хомогенни и смесени). Инвентар на находките с коментари на автора“. Колегата Мариана Славова е обработила 98 колективни монетни находки и над 750 единични находки, съхранявани във фондовете на музеите от изследвания регион. Изследваните паметници са представени по области, следвайки съвременното административно деление на България и включва една

забележителна по териториален обхват площ от съвременните Пазарджишка, Пловдивска, Старозагорска, Смолянска, Кърджалийска и Хасковска области.

Концентрацията и спецификата на отделните типове колективни и единични монетни находки са поставени в културно-исторически контекст и са обяснени успешно с историческите събития от късната Елинистическа епоха в Тракия, познати от писмените исторически извори, както и със стопанските специфики на отделните части от изследвания регион, като например, търговски контакти с прилежащия хинтерланд в Античността или присъствието на металодобив в част от изследвания регион.

Намирам за резонно тълкуването на авторката, че колективните съкровища от изследвания регион са „свидетелство за несигурност и драматични събития...“, както и че „най-вероятно са плащания към местната тракийска аристокрация за участие или неутралитет във военни походи и акции“.

Намирам за резонно и тълкуването на бронзовите монети, както и на част от ниско стойностните сребърни номинали като средство за ежедневни разплащания.

Трета глава е посветена на монетната циркулация. Направена е характеристика по райони, типове и групи. Представено е проникването на монетите на основните градски центрове от егейското крайбрежие, както и на римските републикански денари. В резултат на анализа са изведени основните посоки и пътища, по които проникват монетните потоци в изследваната територия на Древна Тракия през II-I в. пр. Хр. Натрупването на колективни находки е тълкувано като резултат на нестабилния политически живот в тази част на Тракия през разглеждания период.

В заключението са обобщени основните изводи, постигнати при анализите в текста. Предложена е в проценти картина на основните късноелинистически типове издания, сред които водещи са тетрадрахмите

на Тасос и тези от „тасоски тип“ , следвани от тетрадрахмите и бронзовите монети на Маронея, тетрадрахмите на Атина от „нов тип“, и тези от Александров и Лизимахов тип и т.н. Замяната на късноелинистическите монети с римските денари е тълкувано в контекста на постепенното налагането на римската политическа власт в Македония и Тракия.

Авторефератът е релевантен на текста на дисертацията.

Докторантката Мариана Славова покрива минималните национални изисквания за допускане до публична защита на дисертационния и труд.

Не съм открил плагиатство в рецензираните текстове на колежата Мариана Славова.

Разбира се, към текста могат да се отправят и бележки, и препоръки, но не това е най-важното. Най-важното е, че колежата Мариана Славова се е справила успешно с една обемна, трудна и интердисциплинарна по своя характер научна задача.

Имайки предвид всичко гореизложено, убедено предлагам на уважаемото научно жури да присъди на колежата Мариана Ангелова Славова образователната и научна степен „доктор“ в професионално направление 2.2. История и археология.

Подпис:

/Проф. д.н. Васил Марков/

20.05.2023 г.

Благоевград

Opinion

For the dissertation work of Mariana Angelova Slavova - full-time doctoral student in the Archeology doctoral program, incl. numismatics and epigraphy (Numismatics), professional direction 2.2. History and Archaeology, at the "History" department in the Faculty of Law and History of the South-West University Neofit Rilski, with the topic of the dissertation: "Coin types and coin circulation along the middle course of the Maritsa River in the 2nd-1st centuries BC. "

By Prof. D.Sc. Vasil Markov Markov, full-time lecturer in ancient cultures in the Department of Cultural Studies, Faculty of Arts at the South-West University "Neofit Rilski", member of the scientific jury, appointed by order N. 742/18.04.2023 of the Rector of the Southwest "Neofite Rilski".

Mariana Angelova Slavova graduated from the State Library Institute in 1979. She has a master's degree in history from VTU "St. St. Cyril and Methodius" from 1998, as well as a master's degree in numismatics, expertise and evaluation of cultural and historical values of the Neophyte Rilski University of Applied Sciences from 2019. Since 1999, he currently works as a numismatist in the "Archaeology" department of the Regional History Museum - Haskovo. Her interests are in the field of ancient numismatics and cultural-historical heritage. He is the author of numerous scientific studies in the field of history, archaeology, numismatics. In the period 2019-2022, he is a full-time doctoral student in archaeology, incl. numismatics and epigraphy at the Southwest University "Neofit Rilski".

The dissertation work of colleague Mariyana Slavova "Coin types and coin circulation along the middle course of the Maritsa River in the 2nd-1st centuries BC." contains 384 pages of text. It is structured in three chapters, an introduction and a conclusion. The work has a rich bibliography of 315 titles in Bulgarian,

English, German, French and other languages. It also has a rich appendix of photos, tables, diagrams and maps illustrating the content of the text.

In the introduction, the topicality of the topic, the subject and the objectives of the research are correctly presented. The used methodology is presented, which is divided into general and private, with a special emphasis on the interdisciplinary approach. The territorial and chronological scope are defined. A critical analysis of the research on the subject is made. The structure of the dissertation is also presented.

The first chapter is devoted to the historiography, sources and paths related to the research. The contributions of Bulgarian and foreign scholars to the study of coin circulation in the studied region in the 2nd-1st centuries BC are outlined.

The collected detailed source material from ancient written historical sources about the fate of the Middle Maritsa region during the studied period can be mentioned as a contributing point in this chapter. This allows the author to place her studies of numismatic material correctly, in a concrete-historical environment.

The same can be said for the study and delineation of road arteries in the region of Middle Maritsa, as well as in their adjacent territories, as routes along which commercial and cultural contacts, including numismatic flows, move within Ancient Thrace, the Eastern Mediterranean and the Adriatic.

The second chapter is entitled "Coin hoards (homogeneous and mixed). Inventory of finds with comments by the author'. Colleague Mariana

Slavova processed 98 collective coin finds and over 750 individual finds kept in the funds of the museums of the researched region. The researched monuments are presented by regions, following the modern administrative division of Bulgaria and includes a remarkable territorial scope of the modern Pazardzhik, Plovdiv, Starozagorsk, Smolyan, Kardzhali and Haskovo regions.

The concentration and specificity of the individual types of collective and individual coin finds are placed in a cultural-historical context and are

successfully explained with the historical events of the late Hellenistic era in Thrace, known from written historical sources, as well as with the economic specifics of the individual parts of the studied region. such as, for example, trade contacts with the adjacent hinterland in Antiquity or the presence of metal mining in part of the region under study.

I find reasonable the author's interpretation that the collective treasures from the studied region are "testimony to uncertainty and dramatic events..." and that "they are most likely payments to the local Thracian aristocracy for participation or neutrality in military campaigns and actions".

I also find the author's interpretation of the bronze coins, as well as some of the low-value silver denominations as a means of daily payments, to be reasonable.

The third chapter is devoted to coin circulation. It is characterized by regions, types and groups. The penetration of the coins of the main urban centers from the Aegean coast as well as the Roman republican denarius is presented. As a result of the analysis, the main directions and routes through which the coin flows penetrated into the studied territory of Ancient Thrace in the 2nd-1st centuries BC have been identified. The accumulation of collective finds has been interpreted as a result of the unstable political life in this part of Thrace during the period in question.

The conclusion summarizes the main conclusions reached in the analyzes of the text. A percentage picture of the main Late Hellenistic types of issues is offered, among which the leading ones are the tetradrachms of Thassos and those of the "Thassos type", followed by the tetradrachms and bronze coins of Maroneia, the tetradrachms of Athens of the "new type", and those of Alexander type and Lysimachus type etc. The replacement of Late Hellenistic coins with Roman denarii has been interpreted in the context of the gradual imposition of Roman political power in Macedonia and Thrace.

The abstract is relevant to the text of the dissertation.

Doctoral student Mariana Slavova meets the minimum national requirements.

I have not found any plagiarism in the peer-reviewed texts of my colleague Mariana Slavova.

Of course, notes and recommendations can be addressed to the text, but this is not the most important thing. The most important thing is that the colleague Mariana Slavova successfully coped with a voluminous, difficult and interdisciplinary scientific task.

Bearing in mind all of the above, I confidently propose to the respected scientific jury to award my colleague Mariana Angelova Slavova the educational and scientific degree "doctor" in professional direction 2.2. History and archaeology.

Signature:

/Prof. PhD Vasil Markov/

05/20/2023

Blagoevgrad